Nro 10. ROK 1835. ŚRODA 14 STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Felixa K.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Radogost.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
7	27"4"', 573	— 0° 6	1"', 86	Zachodni słaby	Pochmurno	
12	4, 753	† 0, 8	1. 83	,, ,,	,, ,,	
13 3	5, 426	0, 0	1, 77	Pł. Zachodni słaby	,, ,,	
9	7, 581	— 6, 4	1, 08	Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	

Część Urzędowa.

Ceny zboża w czterech gatunkach na targowicy w Kleparzu przy Krakowie sprzedawanego.

Dnia 12. i 13. Stycznia 1835 r.	1. Zł	1. gr	2. Zł	2. gr	3. Zł	3. gr	4 Zł	4 gr
Korzec Pszenicy..	22	—	19	—	18	—	—	—
— Zyta.........	19	—	18	15	17	15	17	—
— Jęczmien:	19	—	18	15	18	—	17	—
— Owsa.......	13	—	12	20	12	15	—	—
— Grochu	32	—	—	—	—	—	—	—
— Jagieł.......	40	—	37	—	—	—	—	—
— Rzepaku..	—	—	27	15	—	—	—	—

Przekonali się o powyższych cenach zboża i oryginał jak zwykle podpisali:

Peszke. Kasprzycki Z. W. G. VII. W. G.
Gołembiowski K. T.

LOTERJA KRAJOWA.

W 642 ciągnieniu d. 14 Stycznia 1835 r. w przytomności osób od rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące numera:

24. — 28. — 43. — 56. — 16.

Przyszłe Ciągnienie 643 przypada d. 21 Stycznia 1835 r.

Część Polityczna.

KRAKÓW.

Na uczynione sobie przedwczoray zapytanie, Redakcya Gazety Krakowskiey, oświadcza, że wszelkie rozprawy tyczące się założenia Banku w kraju wolnego miasta Krakowa naychętniey przyjmować będzie, i dla tego dwie nawet już gdzie indziey ogłoszone, jako rzeczy publiczney tak mocno dotyczące, w naybliższych swych numerach umieści.

(A. N.) Lekkie sprostowanie wczorayszego artykułu o teatrze, upraszam aby było przyjęte. — P. Lasocki w pierwszey wystawie *Slubów Panieńskich*, prawda że niebył przejęty dobrze swą rolą,— ale w drugiey zupełnie prawie grał ją dobrze. Co większa, że tę rolę niespodziewanie i bardzo na krótki czas przed reprezentacyą odebrał; a przeto rozumiem, że gdy trzeci raz w niey wystąpi, będzie chciał udowodnić, iż żądanie zmiany tey roli, byłoby zbyteczne. Prosiłbym także o sprostowanie i tey pomyłki: że rolę Filippiny subretki w komedyi: *Narzeczony z Mexyku*, nie Pani Nowaczyńska grała, ale Pani Lasocka. N.....

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Londyn 21 *Grudnia*. *Courrier* donosi, że margrabia Londonderry, już został mianowany posłem przy dworze cesarsko-rossyiskim.

True Sun powiada, iż z adresu napisanego przez P. Peel widać dostatecznie, że będzie czemś więcéy jak nominalnym naczelnikiem rządu.

Times doradza nieustannie, ażeby nierozpuszczano parlamentu składającego się w znaczney większości z umiarkowanych whigów; zwłaszcza, że z jego prawnie oznaczonego trwania siedmioletniego, dopiero lat dwa upłynęło, a rozpuszczenie izby niższéy pierwéy, nim się słyszeć dała i nim wyrzekła względem oświadczenia ministrów, byłoby środkiem przedwczesnym i więcéy nagany godnym, aniżeli są zarzuty jakie dziś ministrom czynią. *(Już rozpuszczona.)*

Morning Chronicle przepowiada, że dzień rozwiązania parlamentu, będzie dniem upadku torysów. (!!)

Oto jest manifest nowego naczelnika zarządu. Pan Peel użył dla objawienia zasad swoich, adresu do wyborców w Tamworth, których w izbie niższéy reprezentuje. Ważny ten dokument, jest osnowy następującéy: »Szlachetni Panowie! Dnia 26 listopada r. b., otrzymałem, właśnie gdy w Rzymie bawiłem, bynaymniéy nieprzewidziane i niespodziewane polecenie od Króla Jmci, ażebym bez zwłoki wracał do Anglii, i był J. K. M. w utworzeniu nowego ministerstwa pomocny. Stałem się natychmiast posłuszny, a po mojem przybyciu i po sumiennem rozpoznaniu stanu spraw publicznych, nie wahałem się poświęcić monarsze usług, które mniema, że wypełniać będę zdolny. Przyjęcie z mojey strony pierwszego mieysca w rządzie, kładzie do czasu kres moim politycznym stosunkom z WPanami. A ponieważ pragnę wznowić takowe, gdy was powoła obowiązek wybrania reprezentanta do parlamentu, uznałem przeto za powinność, objawić WPanom moje widoki polityczne z całą otwartością, jakiéy mi tylko teraźnieysze powołanie moje w stopniu pierwszego ministra dozwala. Służy WPanom do tego prawo, już to z powodu *Mandatu* o który się na nowo u nich staram, już też z powodu dawnych i przyjacielskich stosunków pomiędzy nami zachodzących, jak niemniéy i ze względu przychylności, jakiéy doznałem w naykrytycznieyszych czasach, a która jako dowód niezachwianego zaufania, jest dla mnie szczególnieyszéy wartości. (*) Z przyjemnością chwytam tę prawną sposobność jawnego odwołania się, ażebym przez organ WPanów zgłosił się do téy wielkiéy i roztropnéy klassy towarzystwa, do któréy rzetelnych i zaszczytnych należycie reprezentantów. Do téyto klassy, którą więcéy obchodzi utrzymanie porządku i dobrego systematu rządowego, aniżeli walka stronnictw; zwracam ninieysze pełne otwartości przedstawienie zasad i widoków, na które zdają się z niecierpliwością oczekiwać, a którego, ministerstwo kraju tuteyszego unikać nie może, i dla własnego interesu unikać nie powinno. Ciężkie, spoczywające na mnie obowiązki, nie ja sam nałożyłem sobie. Król zażądał usług moich, w chwili przesilenia, pełnego kłopotu i trudności. Widziałem przed sobą to tylko pytanie: czy mam bydź posłuszny?— czyli też mam się uchylić od odpowiedzialności? podając za przyczynę, iż w skutek bilu reformy uważam się niejako dotkniętym pewnym rodzajem moralnéy niemożności, która mnie samemu i wszystkim co moje podzielają widoki, przeszkadza raz na zawsze weyść w urzędowe obowiązki korony. Pytam, czyliby przystało dla statysty według podobnych postępować zasad? Miałżem powiedzieć, że cel czyli skutek bilu reformy,

(*) Kiedy ministerstwo Wellingtona, do którego i P. Peel należał, wnosiło emancypacyą katolików, poddał się Peel, który naówczas uniwersytet oxfordzki reprezentował, nowemu wyborowi, ale nie utrzymał się, bo na jego mieysce obrano w Oxford Pana Inglis. W tenczas pospieszył on do Tamworth, ponieważ wszystko zależało na tém, aby był członkiem izby niższéy.

był ten, ażeby zniszczyć wszelką nadzieję szczęśliwego odwołania się do zdrowego rozsądku i spokoynego wyrzeczenia ludu; jakoteż, ażeby tak dalece ścieśnić prerogatywy korony, iżby król niemiał już więcéy wolnego wyboru, ale był zmuszony obierać ministrów z jednéy klassy, z jednéy tylko klassy ludzi biegłych w sprawach publicznych? — Inaczéy się zdecydowałem, ale nie pierwéy, jak po doyrzałem rozważeniu, jak też dalece moje widoki zgadzają się z widokami wyborców połączonych królestw; ażebyśmy ja i moi koledzy, których sposób myślenia zgadza się zupełnie z moim, mogli mieć niepłonną nadzieję, iż polegając na zaufaniu publiczném, zdołamy silnie i ze skutkiem zarządem kraju kierować.

»Jestem jak naymocniey przekonany, że takie zaufanie nieinaczéy da się pozyskać, tylko przez otwarte i stanowcze oświadczenie, popularne bowiem, ale płonne i czcze wyznania wiary polityczney, lubo na czas niejaki nieufność zmnieyszają i na te i owe wybory wpływ wywierać mogą, w końcu jednak zawsze muszą widoczniey upadać lub okazać się niezgodnemi z honorem i charakterem tych, którzy je składali. Oświadczam zatem, iż przyjąłem władzę, nie pod takiemi warunkami, przez którebym się zrzekał zasad dawniey wyznaczonych. Przez to jednakże bynaymniey nie mówię, iżbym przed lub po bilu reformy, był obrońcą nadużyć albo nieprzyjacielem roztropnych reform. Dla usunięcia podobnego zarzutu, przypominam z ufnością, ową czynną rolę, którą odgrywałem przy wielkiem zadaniu, dotyczącém obiegu gotowizny — (*) przy połączeniu i ulepszeniu praw kryminalnych, oraz przy rewizyi całego systematu i procedury sądów przysięgłych; powołuję się przytem na myśli objawione przezemnie w przedmiocie innych gałęzi sądownictwa krajowego, których się zawsze niezmiennie trzymałem. Przytaczam to wszystko, abym dowiódł, iż nigdy nie byłem skłonny do popierania zastarzałych nadużyć, czyli to przez zabobonne uszanowanie dla dawnych zwyczajów, czyteż z obawy pracy i odpowiedzialności, nieodłącznych od użycia środków zaradczych przeciwko złemu. Ale powiedzą może, że bil reformy stanowi nową epokę i że dlatego jest obowiązkiem ministra wyraźnie oświadczyć: 1) Czy chce utrzymać ów bil w swéy mocy? 2) Czy chce postępować w duchu, w jakim tenże bil jest ułożony? — Co się bilu samego dotyczy, ponawiam oświadczenie, które złożyłem jako członek reformowanego parlamentu przy wstępie moim do izby niższéy, to jest, że uważam bil reformy za ostateczne i nieodwołalne rozwiązanie wielkiego pytania konstytucyinego; za rozwiązanie, którego nikomu z z przyjacioł spokoyności i pomyślności oyczyzny swojey, ani w podstępnym ani w otwartym sposobie naruszać się nie godzi. Z téy to przyczyny, mówiąc o duchu tego bilu i o chęci co do jego uznania i ścisłego do niego stósowania się, uważam go za skazówkę, którey rząd trzymać się powinien. Lecz nie uznaję bilu reformy, jeżeliby przez ducha jego rozumieć chciano: że powinniśmy żyć w nieustanném poruszeniu; że ludzie poświęceni sprawom publicznym, nieinaczey przy szacunku publicznym utrzymać się potrafią, tylko idąc za chwilowém natchnieniem ludu, przyrzekając bezwarunkowe usunięcie wszystkiego, co ten lub ów nadużyciem mieni, i poświęcając owo wielkie źródło podpory rządu, — podpory, która potężnieyszą jest nad prawo i rozum, to jest poszanowanie dawnych obyczajów i tego wszystkiego cokolwiek przez czas uświęconém zostało. — Przystępuję z kolei do zdań, obchodzących szczególniey tych z pomiędzy obywateli naszych, których różnowiercami (Dissenters) nazywają. Zamiast wystąpienia z nowém przyznaniem wiary, wolę raczey odwołać się do postępowa-

(*) Peel był jednym z pierwszych naygorliwszym obrońcą systematu, przez którem zatrważająca powódź drobnych pieniędzy papierowych wstrzymaną, i stopa pieniężna zaprowadzona została. Bil w tey mierze zapadły, nazywają z tego powodu bilem Peela.

nia mojego, jakiego, gdy już nie byłem w urzędowaniu, trzymałem się zawsze, ilekroć tego rodzaju przedmioty roztrząsane były. A nayprzód, popierałem środki przez lorda Althorp proponowane, a zmierzające do uwolnienia obywateli klass wszystkich od opłaty podatków kościelnych, z warunkiem jednakże, aby wyznaczono stosowną część z dochodów publicznych na budowy i potrzebne reparacye kościołów.

Co się dotyczy wielkiego pytania reformy kościelnéy, w tym względzie nie widzę potrzeby, dawać nowego wyjaśnienia zasad moich. Nigdy nie dam przyzwolenia mojego na to, aby w któréybądź części królestw połączonych, obracano dochody kościoła na inne, jak na czysto-kościelne cele. (*) Powtarzam atoli w tém mieyscu, myśli moje objawione już w parlamencie co do anglikańskiego kościoła w Irlandyi, to jest: że jeżeli lepsze rozdzielenie dochodów tego kościoła, będzie zmierzało do powiększenia słusznego wpływu jego i do służenia istotnemu interesowi protestanckiéy religii, natenczas wszelkie inne widoki, muszą przed tak ważnemi ustąpić rezultatami. — Co do dziesięcin w Irlandyi, nikt bezwątpienia, znając jak dalece trudną i zawikłaną jest ta sprawa, nie pragnął goręcéy nademnie ułatwienia jey w sposób ile bydź może zaspakajający, na zasadach ścisłéy sprawiedliwości i przy doyrzałem rozpoznaniu urządzonéy zamiany. — Co się tyczy zmian w zasadniczych prawach istnącego kościoła, nie miałem dotąd sposobności dostatecznie nad tak ważną zastanowić się okolicznością, a przeto i w téy chwili nie mogę z publiczném wynurzeniem zdania mojego występować. Jest to przedmiot wymagający doyrzałego i sumiennego rozpoznania, rząd też uczyni to z tém szczerém życzeniem, aby usunąć wszelkie nadużycia, któreby zbawienny wpływ téy świętéy instytucyi ograniczać mogły;—ażeby rozszerzyć zakres jéy dobroczynnéy działalności, i prawo kościoła ustalić na uszanowaniu i miłości ludu. Byłoby zbytecznem zapuszczać się tu w dalsze szczegóły; już dosyć, zdaje mi się, powiedziałem we względzie zasad ogólnych i zastósowania tychże do środków pomyślności publicznéy, ażeby dać poznać ducha, który postępowaniem nowego ministerstwa kierować powinien. Naszym celem będzie: utrzymanie pokoju, sumienne i odpowiednie honorowi narodowemu wykonanie wszelkich względem obcych mocarstw istnących zobowiązań, jakiebądź byłoby ich pochodzenie; utrzymanie publicznego kredytu, zachowanie nayściśleyszéy oszczędności, bezstronne utrwalenie i wspieranie wszystkich interessów rolnictwa, handlu i rękodzielni. Jakibąć skutek odniosą przyjęte przezemnie zadania; sądzę się bydź upoważnionym do nadziei, że pochwalicie zasady, które mnie do powtórnego wstąpienia w zawód ministeryalny skłoniły. Biorąc na siebie obowiązek podobnego postępowania, oceniam nayzupełniéy całą odpowiedzialność z nowych obowiązków moich wynikającą, i czuję jak dalece słabe siły moje są do tak wielkiego usposobione ciężaru; ale obok tego postanowiłem niezmiennie, obstawać za wykonaniem przedsięwziętego dzieła. Co mi jednakże dodaje ufności, to przekonanie o rzetelności moich zamiarów i nadzieja, że lud angielski okaże się gorliwym w utrzymaniu prerogatyw króla swojego, a dowiedzie tego, nietylko przez zupełne zaufanie w ministrach jego królewskiego wyboru, ale oraz przez oddanie tymże zasłużonéy sprawiedliwości. Przyimiycie zacni Panowie zapewnienie mojego poświęcenia i szacunku.

Robert Peel.

(*G. C. W.*)

(*) Wiadomo, że ostatnie ministerstwo, a w ogólności whigowie, chcą, ażeby część dochodów kościelnych obrócić na cele edukacyjne.

TEATR NARODOWY.

Jutro nowa bardzo wesoła komedya: *Królowa Róży.*

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Dnia 13. 14. *Stycznia.*

Knotz Antoni z Galicyi. — Mroczkowski Franciszek z Galicyi. — Brzozowski Józef urzędnik z G. — Pellen Antoni z Węgier.